

aardrijkskunde CSE KB

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examinerator en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*

Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn geen vakspecifieke regels vastgesteld.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Weer en klimaat

---

1 maximumscore 2

1 = onjuist

2 = onjuist

3 = juist

indien drie antwoorden juist	2
indien twee antwoorden juist	1
indien minder dan twee antwoorden juist	0

2 C

3 maximumscore 2

1 = juist

2 = onjuist

3 = juist

indien drie antwoorden juist	2
indien twee antwoorden juist	1
indien minder dan twee antwoorden juist	0

4 maximumscore 1

1 = juist

2 = onjuist

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen bij twee juiste antwoorden.

5 D

6 D

7 maximumscore 1

de hoogteligging (ten opzichte van zeeniveau) 1

8 C

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

9 maximumscore 1

(de stijging van) de temperatuur / Het wordt steeds warmer in Spanje.

Opmerking

Het klimaatkenmerk droogte mag niet goed worden gerekend.

10 D

11 maximumscore 1

1 = juist

2 = onjuist

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen bij twee juiste antwoorden.

12 D

13 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat California warmer wordt / dat California verdroogt / dat in California minder neerslag zal vallen.

14 maximumscore 1

Door de bosbranden werd de bodem op de heuvel niet meer vastgehouden door planten(wortels) / vond er bodemerosie plaats.

15 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- zeespiegelstijging
- meer kans op extreem weer / orkanen

16 maximumscore 1

Juiste redenen zijn:

- Bomen en planten zorgen voor een daling van de temperatuur / hebben een verkoelende werking / zorgen voor schaduw.
- In het stadscentrum is het het warmst (en heeft het planten van bomen het meeste effect).

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Water

17	B	
18	maximumscore 2	
	• bij Q	1
	• huishoudens maken alleen gebruik van leidingwater/het meest gezuiverde water	1
19	B	
20	maximumscore 1	
	Uit het antwoord moet blijken dat de neerslag die valt in Duitsland en België via (de rivieren in) Nederland wordt afgevoerd.	
21	B	
22	maximumscore 2	
	• De dijk is teruggelegd / er is een overloopgebied aangelegd / de oude dijk is verlaagd	1
	• Uit het antwoord moet blijken dat aan de westkant meer ruimte is dan aan de oostkant / dat aan de oostkant meer bebouwing is dan aan de westkant	1
23	maximumscore 1	
	1 = juist	
	2 = juist	
	<i>Opmerking</i>	
	<i>Het scorepunt alleen toekennen bij twee juiste antwoorden.</i>	
24	D	
25	B	
26	D	
27	C	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

28 maximumscore 2

- 1 = groter
- 2 = gemengde rivier
- 3 = Chang Jiang
- 4 = gebergte

indien vier antwoorden juist	2
indien drie of twee antwoorden juist	1
indien minder dan twee antwoorden juist	0

29 maximumscore 1

het gebied rond Tianjin
 In dit deel van China is het droog / valt er weinig neerslag / is er (te) weinig
 aanvoer van water (ten opzichte van het gebied rond Jiangdu).

Opmerking

*Het scorepunt alleen toekennen bij een juiste keuze met een juist
 argument.*

30 maximumscore 1

löss

31 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat door deze maatregelen water makkelijker
 kan infiltreren / langer wordt vastgehouden dan bij een versteende
 omgeving (waardoor er een kleinere piekafvoer ontstaat).

Bevolking en ruimte

---

32 maximumscore 2

- 1 = juist
- 2 = juist
- 3 = onjuist

indien drie antwoorden juist	2
indien twee antwoorden juist	1
indien minder dan twee antwoorden juist	0

33 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat het aantal jongeren in deze grensregio's
 daalt / dat jongeren wegtrekken uit deze grensregio's (waardoor het
 percentage ouderen stijgt).

Vraag	Antwoord	Scores
34	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • Voorbeelden van een juist voordeel zijn: <ul style="list-style-type: none"> – werkgelegenheid / De aanwezigheid van een vliegveld trekt bedrijven aan. – betere bereikbaarheid van de regio 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Voorbeelden van een juist nadeel zijn: <ul style="list-style-type: none"> – geluidsoverlast – drukte – luchtverontreiniging 	1
35	maximumscore 1	
	<p>Uit het antwoord moet blijken dat de speeltuin / de groenvoorziening een goed bereikbare / zichtbare ontmoetingsplaats is voor bewoners rondom het plein (waardoor het contact tussen mensen wordt bevorderd).</p>	
36	B	
37	maximumscore 2	
	<p>1 = sociale 2 = meer 3 = twee 4 = politieke</p>	
	indien vier antwoorden juist	2
	indien drie of twee antwoorden juist	1
	indien minder dan twee antwoorden juist	0
38	maximumscore 1	
	<p>Voorbeelden van een juiste reden zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Er is meer kans op file/congestie. – Er is meer kans op parkeerproblemen. – Er is meer kans op luchtvervuiling. 	
39	maximumscore 1	
	<p>steden</p> <p>Juiste argumenten voor de keuze:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Er zijn in steden in verhouding meer mensen in de werkzame leeftijd/tussen de 15 - 59 jaar oud (dan in geheel China). – In steden wonen minder jongeren/minder ouderen (dan in geheel China). 	
	<p><i>Opmerking</i></p> <p><i>Het scorepunt alleen toekennen bij een juiste keuze met een juist argument.</i></p>	
40	A	

Vraag	Antwoord	Scores
41	maximumscore 1 urbanisatie/verstedelijking / de grote vraag naar arbeidskrachten in de stad	
42	A	
43	maximumscore 1 Uit het antwoord moet blijken dat in het oosten van China de meeste rijke mensen wonen / dat het oosten van China de grootste afzetmarkt heeft voor luxe-merkproducten.	
44	C	
45	maximumscore 1 Uit het antwoord moet blijken dat in de winter veel luchtvervuiling ontstaat door de (kolengestookte) verwarming.	
46	maximumscore 1 Voorbeelden van een juiste maatregel zijn: – subsidie geven op gebruik van duurzame energie door de industrie – gebruik van kolen verbieden – sluiting van fabrieken voor zware industrie (in de omgeving van de steden) – fabrieken verplichten filters te plaatsen op schoorstenen	

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 24 mei. Meteen aansluitend op deze datum start Cito met de analyse van de examens.

Ook na 24 mei kunt u nog tot en met 11 juni gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

tweede tijdvak

Ook in het tweede tijdvak wordt de normering mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Wissel te zijner tijd ook voor al uw tweede-tijdvak-kandidaten de scores uit met Cito via Wolf. Dit geldt **niet** voor de aangewezen vakken.

6 Bronvermeldingen

---

bron 1 en 2	eigen archief; Cito/CvTE
bron 3	vrij naar: De Bosatlas van het Klimaat, kaart 24
bron 4	KNMI, 2017
bron 5	vrij naar: www.klimadiagramme.de
bron 6	eigen archief; Cito/CvTE
bron 7	Shutterstock
bron 8	vrij naar: www.wpc.ncep.noaa.gov/dailywxmap/index_20180227.html
bron 9	vrij naar: www.wunderground.com
bron 10	vrij naar: NOAA, via Wikipedia
bron 11	vrij naar: De Grote Bosatlas, 55e ed. afb. 45E
bron 12	eigen archief; Cito/CvTE
bron 13	vrij naar: http://ruimtelijkeplannen.brummen.nl/ro/ro/NL.IMRO.0213.BPBG700006-/NL.IMRO.0213.BPBG700006-va01/i_NL.IMRO.0213.BPBG700006-va01_0008.jpg
bron 14	A.Y. Hoekstra, M.M. Mekonnen, UNESCO IHE, via Wikipedia
bron 15, 16	vrij naar: De Grote Bosatlas, 55e ed. resp. kaart 180-181 en kaart 151F
bron 17	vrij naar: http://water.fanack.com/wp-content/uploads/2015/12/Lebanon-Water-Use-Figure-3-Estimated-annual-water-demand-by-sector-2015-2035-MCM-Fanack-after-MEW.-2010.jpg
bron 18, 19, 20	eigen archief; Cito/CvTE
bron 21	bron: Lauren Sidner; ontwerp: Carl Hooks
bron 22	eigen archief; Cito/CvTE
bron 23	vrij naar: The New York Times Company, 2007
bron 24	eigen archief; Cito/CvTE
bron 25	www.essendael.nl
bron 26	vrij naar: www.demografie-portal.de
bron 27	vrij naar: BiB 2016 / demografie-portal.de
bron 28	eigen archief; Cito/CvTE
bron 29	vrij naar: www.tz.de
bron 30	vrij naar: NBS National Bureau of Statistics of China
bron 31	vrij naar: www.geocurrents.info/cartography/customizable-maps-china-india
bron 32	vrij naar: www.worldfinancialreview.com/?p=13672#!prettyPhoto/0
bron 33	Shutterstock
bron 34	Geografie & B.J. Köbben, 2012
bron 35	http://urbeingrecorded.com/images/coalsmoke.jpg